

POSTANOWIENIE

Dnia 19 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz

na posiedzeniu w dniu 19 listopada 2024 r. w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej w przedmiocie wniosku K. S., z dnia 4 listopada 2024 r., o wyłączenie SSN Pawła Wojciechowskiego od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt II ZO 90/24, dotyczącej rozpoznania wniosku o wznowienie postępowania kasacyjnego zakończonego postanowieniem Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego z dnia 6 października 2020 r. , sygn. akt II DSI 44/20

postanowił:

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. a contrario w zw. z art. 95n ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze, nie uwzględnić wniosku K. S. o wyłączenie SSN Pawła Wojciechowskiego od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt II ZO 90/24.

UZASADNIENIE

W dniu 7 listopada 2024 r. do Izby Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego wpłynął wniosek K. S. z dnia 4 listopada 2024 r. o wyłączenie, na podstawie art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k., alternatywnie na podstawie art. 41 § 1 k.p.k., SSN Pawła Wojciechowskiego od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt II ZO 90/24, dotyczącej wniosku o wznowienie postępowania kasacyjnego w sprawie o sygn. akt II DSI 44/20.

K. S. w uzasadnieniu wniosku podał, że w odniesieniu do SSN Pawła Wojciechowskiego istnieją okoliczności skutkujące wyłączeniem z mocy prawa sędziego oraz okoliczności mogące wywołać uzasadnione wątpliwości co do

bezstronności sędziego w sprawie. Wskazał, że kasację w Jego sprawie rozpoznawali tzw. „neo sędziowie”, tj. sędziowie powołani przy udziale organu ukształtowanego ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie Krajowej Rady Sądownictwa i niektórych innych ustaw. Powołał się również na uchwałę połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I-4110-1/20 oraz orzecznictwo sądów krajowych i orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, w tym na wyroki wydane w trybie art. 267 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej. K. S. wskazał także, że z racji tego, że SSN Paweł Wojciechowski został powołany do służby sędziowskiej przy rekomendacji tzw. „neo KRS”, nie powinien orzekać we własnej sprawie, tzn. nie powinien decydować o legitymacji „neo sędziów” Sądu Najwyższego. Powołując podstawę wyłączenia art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. wskazał, iż sędzia nie powinien orzekać w sprawie, która go bezpośrednio dotyczy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wyłączenie sędziego może nastąpić, gdy: 1) zachodzą okoliczności skutkujące wyłączeniem sędziego z mocy prawa (iudex inhabilis), lub 2) gdy wniosek o wyłączenie złoży strona wskazując na zaistnienie okoliczności o których mowa w art. 41 § 1 k.p.k., albo 3) gdy żądanie wyłączenia (wniosek o wyłączenie) go od udziału w sprawie zgłosi sędzia, a także 4) w wyniku wszczętego z urzędu postępowania o wyłączenie w sytuacji, gdy nie dojdzie do „samowylączenia” się sędziego (por. np. E. Skrętowicz, Iudex inhabilis i iudex suspectus w polskim procesie karnym, Lublin 1994, s. 70, R. Kmiecik, Tryb wyłączenia sędziego i prokuratora w kodeksie postępowania karnego, Prokuratura i Prawo, 1999, nr 11 – 12, s. 23, K. Papke – Olszauskas, Wyłączenie uczestników procesu karnego, Gdańsk 2007, s. 147 – 155 i s. 180 – 181).

W pierwszej kolejności należy odnieść się do wniosku w części w której podstawy prawnej wyłączenia K. S. upatruje w art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k., stanowiącym, iż sędzia jest wyłączony z mocy prawa od udziału w sprawie, jeżeli sprawa dotyczy tego samego sędziego bezpośrednio. Uzasadnienie tej części sprowadza się do stwierdzenia, że SSN Paweł Wojciechowski wyznaczony do orzekania w sprawie o sygn. akt II ZO 90/24 dotyczącej rozpoznania wniosku o wznowienie postępowania

kasacyjnego w sprawie o sygn. akt II DSI 44/20, jak i SSN Ryszard Witkowski, SSN Konrad Wytrykowski oraz SSN Paweł Zubert, którzy rozpoznawali w Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego sprawę o sygn. akt II DSI 44/20, czyli kasację od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury z dnia 8 czerwca 2022 r., sygn. akt [...] i w dniu 6 października 2020 r. wydali postanowienie oddalające tę kasację jako oczywiście bezzasadną, zostali powołani do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego w tożsamej procedurze, przy udziale Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa i niektórych innych ustaw, a zatem dokonując rozstrzygnięcia w sprawie o sygn. akt II ZO 90/24 SSN Paweł Wojciechowski oceniałby okoliczności dotyczące własnego powołania. Należy wskazać, że ocena kwestii związanych ze spełnianiem przez sędziego wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu może być badana wyłącznie w trybie art. 29 § 5-25 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym. Niezależnie od powyższego, wymaga dostrzeżenia, że sytuacja poszczególnych sędziów rozumiana jako konkretne okoliczności towarzyszące procesowi nominacji oraz wpływ tych okoliczności na niezawisłość sędziego w danej sprawie - jest różna, zatem sam fakt otrzymania nominacji po wniosku Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa i niektórych innych ustaw, nie powoduje orzekania w takiej samej jak własna sytuacji faktycznej i prawnej. Jedynie na marginesie należy zaznaczyć, że zgodnie z przyjętym orzecznictwem za orzekanie we własnej sprawie nie jest uznawane przykładowo rozpatrywanie tzw. sprawy frankowej przez sędziego posiadającego kredyt we frankach szwajcarskich, czy też rozpatrywanie przez sądy powszechne spraw dotyczących wynagrodzeń sędziów, które przecież dotyczą wszystkich sędziów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2024 r., sygn. akt I ZO 27/24).

W realiach niniejszej sprawy nie zachodzi również powód ujęty w art. 41 § 1 k.p.k., gdyż zaprezentowana we wniosku argumentacja nie wskazuje na okoliczności tego rodzaju, które mogłyby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności SSN Pawła Wojciechowskiego przy rozpoznawaniu sprawy o sygn.

akt II ZO 90/24. Podkreślić należy, iż owa uzasadniona wątpliwość, nie może stanowić jedynie subiektywnego przekonania określonej osoby, lecz winna być konkretna, realna, obiektywna i poddająca się zewnętrznej weryfikacji (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2012 r., sygn. akt III KK 214/11, OSNKW 2012, z. 4, poz. 4). Wymóg bezstronności sędziego należy rozumieć zarówno w aspekcie „braku przejawów subiektywnej stronniczości sędziego lub jego osobistych uprzedzeń”, jak i „konieczności obiektywnej bezstronności sądu, który winien dawać wystarczające gwarancje, by wykluczyć wszelkie uprawnione wątpliwości w tej mierze” (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2018 r., sygn. akt III KK 244/17, LEX nr 2433068). Za podstawę do wyłączenia sędziego uznaje się przy tym każdą uprawdopodobnioną okoliczność mogącą wywołać tę wątpliwość, tj. zarówno wynikającą ze sfery życia prywatnego, czy ze sfery urzędowej, jak również trwałe powiązania sędziego ze stroną albo jej pełnomocnikiem typu przyjaźń, wrogość, zbieżność lub rozbieżność interesów, przy czym „sporadyczne kontakty na linii stricte zawodowej nie powodują konieczności wyłączenia sędziego” (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2015 r., sygn. akt III KK 351/14, LEX nr 1665591).

Powyższe oznacza, że okoliczności uzasadniające wyłączenie sędziego od udziału w rozpoznaniu sprawy muszą istnieć obiektywnie i muszą być poważne, a rodzące się na ich tle wątpliwości co do bezstronności muszą być uzasadnione, czyli poparte racjonalnymi, sprawdzonymi i dowiedzionymi argumentami. Należy też przyjąć, że sędzia ulega wyłączeniu, również w sytuacji, gdy orzekanie przez niego w danej sprawie mogłoby prowadzić do naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 Konwencji i uznania, że taki skład orzekający w ogóle nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 marca 2023 r., sygn. akt III KK 338/22, LEX nr 3563300). Taka sytuacja w realiach niniejszej sprawy jednak nie zachodzi, a okoliczności wskazane przez K. S., ograniczają się jedynie do generalnego stwierdzenia, że sędziowie powołani przez Prezydenta RP, po zaopiniowaniu przez Krajową Radę Sądownictwa w składzie ukształtowanym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa i niektórych innych ustaw, nie spełniają

wymogów niezależności i bezstronności. Wnioskodawca nie przytoczył natomiast żadnych konkretnych okoliczności odnoszących się do SSN Pawła Wojciechowskiego, których ewentualne wystąpienie, w niepowtarzalnych realach niniejszej sprawy (czyli sprawy o sygn. akt II ZO 90/24) pozwalałoby przyjąć, istnienie uzasadnionych wątpliwości co do jego bezstronności w tej konkretnej sprawie.

Mając powyższe na uwadze, rozstrzygnięto jak na wstępie.

[M. T.]

r.g.